

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

**OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KEHITTÄMISEN
TOIMENPIDEOHJELMA 2015–2020**

Päivitetty 2018

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	3
2. Oppimisympäristöjen kehittämisen toimenpiteet.....	3
2.1 Oppiminen ja opetus.....	4
2.2 Henkilöstön osaamisen kehittäminen.....	6
2.3 Opetustilat.....	7
2.4 Tekninen oppimisympäristö.....	8
3. Toimenpideohjelman toteutus ja seuranta.....	10
LIITTEET	11

1. Johdanto

Itä-Suomen yliopiston yksi keskeisistä strategisista tavoitteista on, että yliopistolla on Suomen paras yliopistollinen oppimisympäristö: <https://strategia.uef.fi/>

Tähän toimenpideohjelmaan on koottu keskeiset keinot strategian tavoitteiden toteuttamiseksi vuosina 2018–2020 ja se on päivitetty v. 2014 laaditun ohjelman pohjalta. Ohjelman valmistelun aikana toteutettiin laaja väliarviointi (liite 2) vuoden 2017 aikana. Strategiakauden aikana on jo toteutettu runsaasti erilaisia toimenpiteitä: <https://www.uef.fi/fi/web/guest/oppimisymparistot>

Toimenpideohjelma on tehty akateemisen rehtorin johdolla. Ohjelman toimenpiteissä on painotettu uusia tai erityisen kehittämisen kohteena olevia toimenpiteitä. Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt ovat tarkentaneet oppimisen ja opetuksen sekä henkilöstön osaamisen kehittämisen teemojen toimenpiteitä omilla kehittämistoimilla ([Oppimisympäristöjen kehittämisen toimenpideohjelman täydennysosa 2015-2020](#)).

2. Oppimisympäristöjen kehittämisen toimenpiteet

Toimenpiteet on jaettu neljään keskeiseen kehittämisteemaan: Oppiminen ja opetus, henkilöstön osaamisen kehittäminen, opetustilat ja tekninen oppimisympäristö (kuvio 1).

Kuva 1. Oppimisympäristöjen kehittämisteemat

2.1 Oppiminen ja opetus

Tavoite:

Vahvistetaan olennaisesti oppimisympäristöjen opiskelijakeskeisyyttä, tutkimusperustaisuutta sekä opiskelun ja opetuksen joustavuutta.

Hyvä oppiminen ja opiskelijakeskeinen opetus

Itä-Suomen yliopiston strategian 2015–2020 mukaisesti opetus on opiskelijakeskeistä ja sisällöllisesti sekä pedagogisesti korkeatasoista. Opetus perustuu uusimpaan tutkimukseen sekä ajanmukaisiin oppimisympäristöihin ja opetusmenetelmiin, joiden avulla koulutetaan tulevaisuuden työelämän osaajia.

Korkeatasoinen ja ajanmukainen oppimisympäristö tukee tutkimukseen pohjautuvan oppimisen, ohjauksen ja opetuksen toteuttamista. Opiskelijakeskeisyys toteutuu, kun opetuksessa huomioidaan opiskelijan oppimisprosessi oppimistavoitteiden suunnittelusta sekä opetussisältöjen ja -menetelmien valinnasta aina oppimistulosten arviointiin ja palautteen keräämiseen saakka. Itä-Suomen yliopisto on oppimisympäristönä kampuksiaan laajempi: se tarjoaa opiskelijalle monipuolisia kokeilu-, harjoittelu- ja tiedonsoveltamisympäristöjä, ja sitä kautta mahdollisuudet hankkia tulevaisuuden työelämän vaatimusten mukaista osaamista.

Hyvä oppimisilmapiiri auttaa opiskelijaa saavuttamaan korkeatasoisia oppimistuloksia. Oppimisympäristön joustavuutta, saavutettavuutta, vuorovaikutteisuutta ja yhteisöllisyyttä kehitetään opiskelijoiden tarpeista lähtien. Joustavia ja monimuotoisia opetus- ja opiskelumenetelmiä lisätään ja erilaisten virtuaalisten oppimisympäristöjen mahdolliset hyödynnetään täysipainoisesti. Digitaalisten oppimateriaalien tallentamista, löydettävyyttä ja hyödynnettävyyttä parannetaan. Opiskelijoiden keskinäiseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja yhteiseen tiedonvaihtoon luodaan virtuaalisia foorumeja.

Oppimisen ja opetuksen kehittämistoimenpiteet ovat linjassa perustutkintokoulutuksen kehittämissuunnitelman 2018-2021 sekä ohjauksen, opiskeluhyvinvoinnin ja työelämälähtöisyyden -kehittämissuunnitelman 2018-2020 kanssa. Ko. kehittämissuunnitelman tavoitteena on luoda Itä-Suomen yliopistoon opiskelijan ohjauksen ja opiskeluhyvinvoinnin sekä työelämäyhteyksien edistämisen toimintamalli, joka vakiinnutetaan osaksi yliopiston toimintaa.

Kehittämistoimenpiteet	Vastuu
Luodaan aktiivisesti uusia mahdollisuuksia ja keinoja, joilla tuetaan opiskelijoiden kiinnittymistä yliopistoyhteisöön ja osallistumista sen toiminnan kehittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan

<p>Edistetään opiskelijoiden opiskelukykyä tukemalla akateemisten opiskelunvalmiuksien kehittymistä (mm. tutkimusperustainen oppiminen, yhdessä oppimisen ja digitaalisten oppimisympäristöjen edellyttämät valmiudet).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Lisätään joustavia ja monimuotoisia opetus-, opiskelu- ja arviointimenetelmiä, joilla tuetaan opiskelijan aktiivista roolia ja yhteisöllistä toimintatapaa. Vahvistetaan tutkimusperustaista opetuksen ja oppimisympäristöjen kehittämistä ja tuetaan opetusinnovatioiden ja kehittämisen tulosten jakamista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Kuvataan opiskelijapalauttejärjestelmän nykytilanne ja selvitetään eri yksiköiden opiskelijapalautetiedon tarve. Systematisoidaan palautetiedon käyttöä opetuksen kehittämisessä (palautteen keruu, analysointi, opettajien ja opiskelijoiden tiedottaminen ja motivointi).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Parannetaan opetuksen työelämärelevanssia lisäämällä sidosryhmäyhteistyötä opetussuunnitelmatyössä ja opetuksessa sekä vahvistamalla tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen kehittymistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Lisätään digitaalisten aineistojen ja kurssikirjojen tarjontaa ja edistetään niiden käyttöä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan • Kirjasto vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Laaditaan suositus ja ohjeistus oppimateriaalien julkaisemiseksi Open Access -idean mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjasto vastaa toimenpiteen toteutumisesta
<p>Otetaan käyttöön digitaalisten oppimateriaalien tallennus- ja hakujärjestelmä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjasto vastaa toimenpiteen toteutumisesta
<p>Varmistetaan, että opettajilla on riittävästi aikaa opetuksen kehittämistyöhön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedekunnat vastaavat omista toimistaan • Muut opetusta antavat yksiköt vastaavat toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
<p>Uudistetaan kirjastoaineistojen käyttöön ja hallintaan liittyvät tietojärjestelmät yhteistyössä muiden korkeakoulukirjastojen kanssa. Järjestelmät integroidaan entistä paremmin tutkimuksen ja opetuksen palveluihin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjasto vastaa toimenpiteen toteutumisesta

2.2 Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Tavoite:

Henkilöstö osaa soveltaa oppimisympäristön fyysisiä ja teknisiä ratkaisuja mielekkäästi, oppimista edistävällä tavalla.

Opettajien ja muun henkilöstön osaamistarpeet

Yliopiston strategian mukaan henkilöstö ja opiskelijat ovat yliopiston tärkein voimavara. Oppimisympäristöjen kehittäminen luo uusia osaamistarpeita erityisesti opetushenkilöstölle. Osaamistarpeet liittyvät oppimisympäristöjen fyysisten ratkaisujen soveltamiseen opetuksessa mielekkäällä tavalla, oppimisympäristöjen teknisten ratkaisujen hallintaan ja oppimisen pedagogiseen tukeen ja didaktisiin ratkaisuihin.

Osaamistarpeet muuttuvat nopealla aikataululla, siksi nopeat ja joustavat ratkaisut ovat tarpeen osaamisen kehittämisessä. Tähän tarjotaan tukea keskitetysti, ja lisäksi luodaan uusia mahdollisuuksia hyödyntää henkilöstön osaamista vertaistuen ja -oppimisen ratkaisujen avulla.

Kehittämistoimenpiteet	Vastuu
Edistetään opetushenkilöstön pedagogisia ja teknologisia valmiuksia toimia oppimisympäristöissä. Parannetaan koulutusten joustavuutta ja niistä tiedottamista sekä lisätään mahdollisuuksia itsenäiseen osaamisen kehittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Tiedekunnat ja muut opetusta antavat yksiköt vastaavat omista toimistaan Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan
Lisätään opetuksen arvostusta ja opetusansioiden näkyvyyttä sekä huomioidaan opetusansiot jo rekrytointivaiheessa.	<ul style="list-style-type: none"> Tiedekunnat vastaavat omista toimistaan
Järjestetään säännöllisesti seminaari oppimisympäristöjen kehittämisestä.	<ul style="list-style-type: none"> Opintopalvelut vastaa seminaarin toteuttamisesta
Luodaan henkilöstön osaamisen kehittämiseksi sujuvampia ja saavutettavampia käytäntöjä koulutusten koordinointiin, tiedotukseen ja toteutukseen (mm. uusi koulutustenhallintajärjestelmä 2019 alkaen).	<ul style="list-style-type: none"> Tiedekunnat vastaavat omista toimistaan Opintopalvelut tukee opetusta antavia yksiköitä ja vastaa toimenpiteen toteutumisesta omalta osaltaan

2.3 Opetustilat

Tavoite:

Opetukseen ja opiskeluun käytettävät tilat ovat monikäyttöisiä, muuntojoustavia ja viihtyisiä.

Tilojen kehittäminen

Itä-Suomen yliopiston kampusten kehittämisessä kiinnitetään huomioita saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja esteettisyyteen. Yliopiston tilojen kehittämisen lähtökohta on, että tilat ovat terveelliset, ergonomiset, turvalliset ja toimivat. Lisäksi tilat ovat tehokkaassa käytössä ja niiden koko on optimoitu käyttötarkoitukseensa. Opetustilat saavat uutta ilmettä muun muassa peruskorjausten yhteydessä. Tilojen monimuotoisuutta ja muunneltavuutta tuetaan kehittämällä langatonta teknologiaa, joka mahdollistaa uudenlaisen oppimisen ja työnteon kampuksilla. Opetustilat ovat itseopiskelukäytössä silloin, kun niitä ei ole varattu opetukseen. Opiskelijoiden riittävä ympärivuorokautinen pääsy opiskelutiloihin varmistetaan. Tilojen kehittämiseen otetaan mukaan niiden loppukäyttäjät. Aulatilojen, käytävien sekä ravintoloiden ja kahviloiden monikäyttöisyyttä ja viihtyisyyttä parannetaan. Itseopiskelu- ja pienryhmätiloja lisätään.

Kehittämistoimenpiteet (toteutusvastuu: toimitilapalvelut)
Toteutetaan innovatiivisia pilottihankkeita erilaisista tilaratkaisuista.
Tilojen esteettömyyttä parannetaan perus- ja vuosikorjausten yhteydessä ja tarvittaessa tapauskohtaisesti. Tietoisuutta esteettömyydestä parannetaan (mm. opiskelijoiden ohjaus, reittikartat).
Kehitetään opiskelun ja opetuksen joustavuutta ja ergonomiaa tukevia monimuotoisia tiloja (mm. kalusteratkaisut).
Tehostetaan loppukäyttäjien, henkilöstön ja opiskelijoiden, edustuksen sitouttamista mukaan suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi järjestetään suurempien hankkeiden osalta workshoppeja ja tiedotustilaisuuksia henkilöstölle ja opiskelijoille.
Lisätään ja parannetaan opiskelijoiden ryhmätyö- ja itseopiskelumahdollisuuksia huomioiden myös 24/7-käyttö.

2.4 Tekninen oppimisympäristö

Tavoite:

Parannetaan yliopiston tietoteknisen oppimisympäristön toimintavarmuutta ja saavutettavuutta.

Tekninen kehittäminen

Itä-Suomen yliopiston tekninen oppimisympäristö koostuu yhteiskäytössä olevien opetustilojen tekniikasta, kampusalueilla toimivasta langattomasta tietoliikenneverkosta, opetusta tukevista verkkopalveluista ja näihin liittyvistä tukipalveluista. Lisäksi laitoksilla ja osastoilla on käytössä omilla lisensseillä hankittua tekniikkaa ja alakohtaista tekniikkaa ja ohjelmistoja. Opettajat käyttävät opetuksessa myös yliopiston ulkopuolisia palveluja, erityisesti sosiaalisen median palveluja. Yliopistossa on julkaistu sosiaalisen median käytön suositus (<https://wiki.uef.fi/pages/viewpage.action?pageId=36321123>) ja luettelo tuetuista sosiaalisen median palveluista.

Jatkuva tekninen kehitys luo uusia mahdollisuuksia oppimisympäristöissä. Opiskelijoiden ja henkilökunnan omien tietokoneiden ja muiden laitteiden käyttö osana opetusta ja opiskelua lisääntyy. Tämä vaatii yliopiston tekniseltä infrastruktuurilta enemmän joustavuutta, tukipalveluilta laajempaa asiantuntemusta ja käyttäjiltä enemmän tietoa tietoturvasta ja tekijänoikeuksista. Videomateriaalin tuotantoa, julkaisua ja käyttöä opetuksessa tuetaan ja helpotetaan.

Tekninen oppimisympäristö on opiskelijoiden, opettajien ja ohjaajien – sekä tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden ja ohjaajien – saavutettavissa ympäri vuoden kaikkina vuorokauden aikoina. Yliopiston oppimisympäristö on paikasta ja käytettävästä päätelaitteesta riippumaton.

Kehittämistoimenpiteet (toteutusvastuu: tietotekniikkapalvelut)
Uudistetaan UEFin wifi-verkko kattavammaksi ja nopeammaksi ja nostetaan internetyhteyden nopeus kymmenkertaiseksi.
Pilotoidaan ja otetaan käyttöön digitaalisia ratkaisuja palvelujen kehittämisessä, esim. chat- ja chatbot -työkaluja asiakaspalvelussa.
Auditoidaan sisäisesti opetustilojen av-tekniikka ja tuki sekä toteutetaan havaitut kehittämistoimet.
Otetaan käyttöön käyttäjän tunnistus, joka mahdollistaa (verkko)palveluiden ja älykkäiden näyttöjen toiminnan käyttäjän roolin mukaisesti.
Tarkistetaan, ja toteutetaan tai korjataan, digitaalisten palvelujen toimivuus huomioiden Euroopan neuvoston direktiivi saavutettavuudesta (http://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi)
Määritetään yliopiston opiskelijoiden omiin laitteisiin kohdistuva palvelukuvaus ja –taso.

Otetaan käyttöön pilvipalvelupohjainen verkko-oppimisympäristö, joka mahdollistaa laajan/yksityiskoh- taisen oppimisdatan keräämisen ja oppimisanalytiikan hyödyntämisen.
Luodaan tekniset edellytykset oppimisanalytiikan hyödyntämiselle opetuksen ja oppimisen prosesseissa.
Otetaan käyttöön ja hyödynnetään ohjelmistorobotiikkaa opetuksen ja opiskelun prosesseissa (esim. ope- tuksen, opintohallinnon sekä jatko-opiskelijan rutiinitehtävät).
Toteutetaan Multilocation Classroom (MLCR), joka yhdistää kaksi, tai useampia, fyysisiä luokkahuoneita teknisesti yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi siten, että läsnäolon tunne on mahdollisimman aito.
Luodaan tekniset edellytykset korkeakoulujen väliseen ristiinopiskeluun.
Mahdollistetaan omilla laitteilla tenttiminen (BYOD) sekä kampuksella että ajasta ja paikasta riippumatto- masti.
Otetaan käyttöön sähköiset valintakokeet mahdollistava tekniikka ja järjestelmät.
Otetaan käyttöön projektinhallintamalli opetuksessa käytettävien teknologioiden valintaan ja käyttöönot- toon.
Otetaan käyttöön alumniportaali osaksi alumnitoiminnan kehittämistä.

3. Toimenpideohjelman toteutus ja seuranta

Oppimisympäristöjen kehittäminen on osa yliopiston strategian toteutusta. Toimenpideohjelma toteutetaan laajassa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä.

Toimenpideohjelman toteutuksen koordinoinnista vastaa kokonaisuudessaan opintopalvelut -yksikkö. Toteutumista ja vaikuttavuutta valvoo akateemisen rehtorin vetämä oppimisympäristöjen kehittämisen työryhmä. Toimenpiteiden vastuutahot raportoivat säännöllisesti tehdyistä toimenpiteistä em. työryhmässä. Toimenpideohjelman onnistumista kokonaisuudessaan tarkastellaan samalla, kun yliopiston strategian toteutumista arvioidaan. Toimenpideohjelmaa päivitetään tarvittaessa.

LIITTEET

1. [Oppimisympäristöjen kehittämisen toimenpideohjelman toteuman arviointi 2014-2017](#) (kalvosarja)
2. [Väliraportti oppimisympäristöjen kehittämisestä vuosina 2014-2017](#) (kirjallinen raportti)